

17/11-50

115070

Administrasjonsrådet så ikke noe galt i at Jonas Lie ble politiinspektør

Mange høye embetsmenn som vitner i
saken mot Langeland og Bergsvik

Injuresaken mot major O. Langeland og Arne Bergsvik fortsatte i går. De første minuttene gikk med til en kort forklaring av Bergsvik, der denne hevdet at han skrev for å fortelle sine etterkommere om hva som skjedde i krigsårene. Han ville få vekk stemplet landsvikere på hederlige NS-folk, sa han. Ellers gikk dagen med til belysning av første punkt i taltalen, og følgende høye embetsmenn møtte som vitner: Sørenskriver Ole Harbek (sjef for Justisdepartementet under Administrasjonsrådets styreperiode), ekspedisjonssjef Hans Kr. Hansson (funksjonær i Justisdepartementet i samme periode), byråsjef Harald Diesen, riksadvokat Sund, byrettsdommer Knutrud, sorenskriver Meyer og politimester Welhaven.

For å få en viss oversikt over sakens gang, refererer vi først til det punktet i taltalen som ble behandlet i gårsdagens rettsmøte. Det gjaldt Jonas Lies overtagelse av stillingen som politiinspektør for politiske saker, og spesielt punkt 4

i «Rundskriv av 4. juni 1940 fra Justisdepartementet til politimestrene i de besatte områder», samt Langelands kommentar til dette skrevet. Vi siterer punkt 4 i rundskrivet (underskrevet av Ole Harbek og Kr. Hansson) etter Langelands bok: «Ved forbrytelser og forseelser som antas å ha politisk bakgrunn eller hvor gjerningsmannen eller skadelidende er en politisk personlighet og for øvrig i alle anliggender av politisk karakter, skal politiinspektør Lie underrettes». Og Langelands kommentar til dette: «Omsatt til enkel og lettfattelig tale vil dette si at Justisdepartementet under Harbek gav det norske politi ordre til å innberette sine landsmenns patriotiske gjerninger via nazisten Jonas Lie til det tyske sikkerhetspoliti. Harbek la således ved sitt rundskriv av 4. juni 1940 grunnsteinen til den politiske straffe- og politifølgning overfor norske patrioter under okkupasjonen».

Sørenskriver Harbek kom i sin forklaring først inn på den vanskelige situasjonen Administrasjonsrådet arbeidet under, men

Åpent brev til Norges dyrevenner:

Spis ikke ihjelpinte dyr.

Like før dyrevernsloven skal opp til behandling er det nødvendig at alle nordmenn er oppmerksom på følgende:

Og med hensyn til posteringsjakten på elg, må den forbyes da geværkyndige i tusenvis deltar. Hundrevis av store dyr ligger nå skadeskutte omkring i skogene.

Vi dyrevenner vil ha forbud mot geværkyndige som elgjegere. Og vi vil ha oppsporelsesplikt på de sårede, uansett fredningstidens inntrekkelse.

Kun dyrevernsloven har plikt til å ordne opp i dette norske barbari.

Jeg ber alle dyrevenner, alle foreninger som vil hjelpe dyr, å få inntatt i lokalavisene liknende annonse.

Lageri! Spis ikke kvalte dyr.

3 LANGE
enersgate 8, Oslo.

Over hele
verden

SCANDINAVIAN
AIRLINES SYSTEM

...ne produkter, da man el-
lers lett kan bli skuffet. Det
er som sagt intet avgjort hvor-
dan den endelige fordeling blir.

pekte på at det hadde alles tillit. Det måtte imidlertid i sitt arbeid gå litt på akkord med tyskerne i mindre viktige saker — bl. a. når det gjaldt utnevnelsen av Jonas Lie som inspektør for politiske saker. Vitnet hevdet at Jonas Lie hadde vært god nordmann, etter det de visste, da utnevnelsen fant sted. Han hadde gjort god innsats under krigshandlingene, og videre nektet å delta i Quislings første regjering. Man ønsket imidlertid ikke Lie i stillingen, men det var på grunn av hans udugelighet og lathet. Vitnet hadde ikke sett noe farlig i rundskrivet, og mente også at det var bevist gjennom det, at ingen hadde blitt meldt på grunn av dette skrivet. Heller ikke Jonas Lie hadde handlet mot norske interesser i denne perioden som politiinspektør. Hvem som hadde forfattet rundskrivet, kunne han ikke gjøre noe rede for, heller ikke om det var opprinnelig tysk eller norsk. Han gikk imidlertid ut fra at det var på tysk foranledning.

Forsvareren, h.r.advokat Foss: At tyskerne så gjerne ville ha Lie, skremte ikke det?

Harbek: Jo, men det kunne også ha vært en fordel. Og vi betraktet ham ikke som politisk upålitelig.

Forsvareren: Var ikke uttrykket i rundskrivet politisk bakgrunn, også et varsel?

Vitnet: Nei, det virket ikke sånn den gang. Vi visste jo ikke hva som ville skje senere.

Langeland: På den som har opplevd forrige verdenskrig med stadige meldinger om illegalt arbeid innen fiendens leir, så virket det kortsynt når det hevdtes at de ikke visste hva som ville skje senere. Da jeg leste skrivet, reagerte jeg voldsomt.

Aktor: Når leste De rundskrivet?

Langeland: I juni-juli 1940.

Ekspedisjonssjef Kr. Hansson forklarte at han ikke kunne huske hvem som hadde tatt initiativet til skrivet, eller hvem som hadde forfattet det. Vitnet fant heller ikke utnevnelsen av Lie dengang, eller rundskrivet noe farlig. Om Langelands kommentar sa han at den var sterkt tendensiøs.

Forsvareren: Mener De at Langelands kommentar er sterkt i strid med ordlyden i rundskrivet?

Vitnet: Dengang det ble forfattet var situasjonen så annerledes, og så vidt jeg kan huske var det ingen innen Administrasjonsrådet som kunne tenke seg en slik fortolkning.

Byråsjef Harald Diesen for-

klarte seg omtrent på samme måte som de foregående vitner, og presiserte at det var ingen som reagerte på rundskrivet. Heller ikke så man det som noe farlig at Jonas Lie fikk inspektørstillingen på den tid.

Riksadvokat Sund forklarte seg også om Lies overtagelse av stillingen som politiinspektør og om rundskrivet, og gav det samme bilde av situasjonen dengang.

Aktor: Synes De Langelands kommentar er riktig?

Vitnet: Nei, jeg kjenner ikke noen tiifelle som kan begrunne en slik stilling.

Forsvareren: Mener riksadvokaten at rundskrivet kunne misbrukes?

Vitnet: Hvis for eksempel Lie hadde vært mer aktiv, så kunne han nok ha skaffet norske tjenestemenn mange ubehagelige situasjoner.

Lagmannen: Betrakter De det så fjernliggende at rundskrivet var politisk betont?

Vitnet: Ja, jeg skjønnte ikke det dengang.

Politimester Welhaven var siste vitne. Han forklarte seg også om de før nevnte spørsmål, og under streket at han alltid hadde vært imot at Lie skulle få stillingen — ikke av politiske grunner, men på grunn av hans udugelighet. — Sorenskriver Harbek forklarte her at han ikke forstod Welhaven slik at han mente Lie var farlig for norske interesser.

Foruten de refererte vitner, var også sorenskriver Meyer, cand. jur. Oldbjørn og byrettsdommer Knutrud inne for å forklare seg om rundskrivet og Lies stilling. Samtlige (bortsett fra Oldbjørn) forklarte seg om rundskrivet og Lies stilling, men hadde ikke noe vesentlig å legge til. Alle oppfattet de tiltaltes framstilling av saken som tendensiøs og delvis uriktig.